

AAN DE LEDEN VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR EUROPESE ZAKEN VAN DE TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

De Nederlandse Stichting Rechten voor Rechten zet zich in voor collega-rechters in het buitenland die in moeilijkheden zijn gekomen of dreigen te komen vanwege hun beroepsuitoefening. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn doordat hun onafhankelijkheid geschonden of bedreigd wordt of doordat zij onder druk worden gezet.

Graag vragen wij uw aandacht voor de situatie in Servië.

Eind december 2009 zijn in Servië door de High Judicial Council (HJC) in het kader van hervormingen van de rechterlijke macht meer dan 800 voor het leven benoemde rechters (en overigens ook ruim 150 officieren van justitie; 20-25% van het totaal aantal Servische rechters en officieren van justitie) niet opnieuw benoemd oftewel ontslagen. Geen van de 837 rechters heeft toen een individueel gemotiveerde beschikking ontvangen, er is geen sprake geweest van hoor en wederhoor, noch is er een adequate beroepsprocedure opengesteld.

De overgrote meerderheid van de getroffen rechters heeft beroep aangetekend tegen bedoelde ontslagbeslissing bij het Servische Constitutionele Hof.

Gealarmeerd door dit bericht heeft Rechten voor Rechten samen met MEDEL (Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés) van 4 tot 6 februari 2010 op uitnodiging van de Servische rechtersvereniging JAS (Judges Association Serbia) een werkbezoek gebracht aan Belgrado.

Sindsdien heeft de Stichting contact onderhouden met de Servische rechtersvereniging. Reeds verschillende malen is zowel op nationaal als op Europees niveau aandacht gevraagd voor het feit dat er nog steeds geen bevredigende oplossing is gevonden voor het herzien van de ontslagbeslissingen.

Na een beslissing van het Servische Constitutionele Hof in mei 2010 (Saveljic-case) waarbij de ongemotiveerde en niet geïndividualiseerde ontslagbeslissing van december 2009 nietig werd verklaard, heeft het HJC op 14 juni 2010 alsnog 564 geïndividualiseerde ontslagbeschikkingen afgegeven.

Het Constitutionele Hof heeft op 31 maart 2011 in een van die zaken (Tasic-case) ook korte metten gemaakt met die beslissing van 14 juni 2010 en bepaald dat deze nietig moet worden verklaard. Voorts heeft de HJC opdracht gekregen opnieuw te beslissen.

Servië is - zoals bekend - sinds 25 oktober 2010 potentieel kandidaat-lid voor de Europese Unie.

In het in november 2010 uitgebrachte voortgangsrapport met betrekking tot de toetreding van Servië tot de EU van de Europese Commissie¹ staat het volgende vermeld:

“the re-appointment procedure of judges and prosecutors had major shortcomings and was non-transparent. The two Councils (High Judicial Council and the State Prosecutorial Council) responsible were elected under a transitory composition and did not apply objective criteria. Judges and prosecutors were not heard during the procedure and did not receive adequate explanations for the decisions. This puts into question the independence of the judiciary and may give room for political influence.”

Ook in het recent verschenen rapport van het Helsinki Committee for Human Rights in Serbia² worden grote zorgen geuit en wordt de noodzakelijke hervorming van de rechterlijke macht *“the biggest obstacle on the road to the EU”* genoemd:

In 2010, the authorities’ resort to legal and political jugglery and manoeuvring in addressing the controversy concerning the re-election of judges and prosecutors and the incompatibility of domestic judiciary legislation with EU standards drew sharp criticism and warnings from headquarters or officials of relevant international bodies. For all the promises of the Serbian authorities and the Ministry of Justice to comply with the suggestions of the European Commission, the judicial controversy is blocking the required reforms, with domestic judges and prosecutors continuing to exchange correspondence with European officials and with both sides voicing objections to new amendments to the relevant legislation with which, it appears, no one is completely satisfied.

¹ EC SERBIA 2010 PROGRESS REPORT (SEC (2010) 1330)

² *Human Rights reflect institutional impotence*, Belgrade 2011, p. 103, down te loaden via: www.helsinki.org.rs

Op 23 mei jl. zijn de criteria voor de herzieningsprocedure vastgesteld door de HJC. Aan de hand van die criteria zullen alle eerder genomen ontslagbeslissingen opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden. De min of meer gelijklopende aanbevelingen en wijzigingsvoorstellen van de JAS en van de OVSE met betrekking tot deze criteria zijn echter grotendeels niet overgenomen.

Dat is opmerkelijk nu de OVSE op verzoek van de High Judicial Council, JAS, het Ministerie van Justitie en de EU een voorstel voor een procedure gemaakt. Zowel de JAS als de OVSE zijn van mening dat de criteria die nu zijn vastgesteld te veel ruimte voor discretie laten voor de HJC.

De JAS heeft op 28 mei jl. in een verklaring (zie bijlage) publiekelijk afstand genomen van de *HJC Rules for the Enforcement of the Decision on Criteria and Standards*.

Rechters voor Rechters acht het van groot belang dat deze kwestie rond de het ontslag en de benoeming van Servische rechters in het kader van het Servische EU toetredingsproces nauwgezet wordt geobserveerd door de EU-lidstaten.

Wij sluiten ons aan bij de woorden van het Helsinki Committee for Human Rights in Serbia³:

“The international community expects this ‘third pillar’ of power to become independent and stable as soon as possible in order to quicken the EU accession process irrespective of possible political changes in the future. The Serbian judiciary cannot at present be said to be independent and autonomous because there has been no lustration of judges and prosecutors to speak of, both among re-elected and non-re-elected holders of judicial office.”

Uw voorzitter, mevrouw Gerda Verburg, heeft op 9 mei jl. de volgende woorden gesproken in het Servische Parlement: *The Netherlands is strict but fair in assessing whether the conditions have been met in order to get the candidate status.*

³ P. 130.

”Rechters voor Rechters” verzoekt Uw commissie om in het kader van de discussies rond de beoordeling in oktober 2011 of Servie voldoet aan de afgesproken EU-toetredingscriteria en in aanmerking komt voor de status van EU kandidaat-lid met name ook – op faire en stricte wijze - aandacht te besteden aan de vraag in hoeverre de huidige Servische aanpak van de herziening van de ontslagprocedure van de rechters ook daadwerkelijk beantwoordt aan de Europese standaard zoals onder andere geschetst door de gezaghebbende Venice Commission⁴.

Gerritjan van Oven
Voorzitter Stichting Rechters voor Rechters

⁴ CDL-AD(2009)023 Opinion on the Draft Criteria and Standards for the Election of Judges and Court Presidents of Serbia adopted by the Venice Commission at its 79th Plenary Session (Venice, 12-13 June 2009): www.venice.coe.int.